

3 - Moje prawa w trakcie rozprawy

Gdzie odbędzie się rozprawa?

Rozprawy w postępowaniu karnym toczą się zazwyczaj przed sądami powszechnymi pierwszej instancji, zwanymi [sądami rejonowymi](#). Na ogół sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca popełnienia przestępstwa. Rozprawy są zazwyczaj [jawne](#). Oznacza to, że na rozprawie może przebywać każdy. Jednak w niektórych sprawach, takich jak sprawy dotyczące przestępstw na tle seksualnym, sąd może postanowić o przeprowadzeniu całości lub części rozprawy z wyłączeniem jawności. To samo dotyczy spraw, w których oskarżonym jest osoba, która nie ukończyła 18 lat.

Skład sądu zależy od charakteru sprawy. Sprawę może rozpoznawać sąd w składzie jednego sędziego, sąd w składzie jednego sędziego i trzech [ławników](#), sąd w składzie dwóch sędziów i trzech lub czterech ławników lub sąd w składzie trzech sędziów. Zasadniczo skład sędziowski zależy od powagi przestępstwa.

Czy zarzuty mogą ulec zmianie w trakcie rozprawy?

Zmiana zarzutów po ich wniesieniu nie jest zwykle możliwa. Prokurator może jednak rozszerzyć zarzuty o inny czyn, o ile sąd uzna to za słuszne w świetle przedstawionych dowodów.

Za zmianę zarzutów nie uznaje się sytuacji, w których prokurator ogranicza zarzuty lub powołuje nowe przepisy, których nie przywołano we wniosku o wezwanie na rozprawę, lub też przedstawia nową okoliczność faktyczną na poparcie zarzutu.

Jeżeli w trakcie rozprawy przyznasz się do popełnienia wszystkich lub kilku zarzucanych czynów, sąd nie musi rozpatrywać wszystkich dowodów. W prostych sprawach karnych przyznanie się oskarżonego do winy wystarcza do wydania wyroku. Jednakże im cięższe przestępstwo, tym więcej potrzeba dowodów oprócz przyznania się do winy.

Jakie mam prawa w trakcie rozprawy?

Oskarżony ma zawsze prawo do obecności na rozprawie, chyba że sprawa toczy się na posiedzeniu niejawnym w trybie [procedury pisemnej](#). W tym przypadku górna granica ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności wynosi dziewięć miesięcy. Jeżeli jednak dolna granica ustawowego zagrożenia karą pozbawienia wolności wynosi dla danego przestępstwa co najmniej sześć miesięcy, sąd musi zezwolić na ustne złożenie wyjaśnień przez oskarżonego.

W przypadku niektórych wykroczeń sąd może orzec karę nawet bez twojego stawiennictwa. Wówczas może wymierzyć karę grzywny lub orzec karę pozbawienia wolności, której wymiar nie przekracza trzech miesięcy, oraz przepadek najwyżej 10 000 EUR.

[arkusza informacyjnym 2](#)

Masz prawo do samodzielnej obrony. Masz również prawo do korzystania z pomocy adwokata. Jeżeli stawisz się na rozprawie bez adwokata, a sąd stwierdzi, że nie jesteś w stanie bronić się samodzielnie, może wyznaczyć ci obrońcę z urzędu, nawet wbrew twojej woli. Co do zasady, masz prawo do zmiany adwokata w każdym czasie.

Masz prawo zabierać głos na rozprawie, ale nie masz takiego obowiązku. Jako oskarżony nie masz obowiązku pomagać sądowi w ustaleniu twojej winy. Jeżeli chcesz zabrać głos co do kwestii dotyczących sprawy, nie musisz mówić prawdy, co nie dotyczy jednak podawania danych osobowych i informacji o dochodach. Sąd porówna twoje wyjaśnienia z zeznaniami innych osób zeznających w sprawie i z materiałem dowodowym, a na tej podstawie ustali

wiarygodność twoich wyjaśnień.

Jakie prawa przysługują mi w odniesieniu do dowodów na moją niekorzyść?

Masz prawo przeglądać materiał dowodowy, o ile nie zaszkodzi to postępowaniu karnemu. Co do zasady, w sądzie mogą zostać wykorzystane wszelkie dowody na twoją niekorzyść. Sąd może jednak ograniczyć przeprowadzanie dowodów lub przesłuchanie świadków, jeżeli w sposób oczywisty nie będzie miało to wpływu na wyrok.

Masz również prawo wnosić własne dowody w sprawie i powoływać własnych świadków. Powinieneś znaleźć i wnieść dowody lub powołać świadków jak najszybciej, przy czym możesz to uczynić po raz pierwszy na rozprawie głównej, a następnie nawet w toku postępowania apelacyjnego. Jeżeli jednak powołasz nowych świadków lub wniesiesz nowe dowody na bardzo późnym etapie, sąd może mieć wątpliwości co do ich znaczenia dla rozstrzygnięcia kwestii twojej winy.

Masz prawo zadawać pytania wszystkim świadkom w sprawie. To samo prawo przysługuje twojemu adwokatowi. Jeżeli korzystasz z pomocy adwokata, to on, co do zasady, będzie zadawał pytania w twoim imieniu.

Fińskie sądy orzekają zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów. Oznacza to, że o znaczeniu każdego dowodu i zeznań świadków decyduje sąd.

Czy informacje z rejestru karnego na mój temat będą brane pod uwagę?

Jeżeli w fińskim [rejestrze karnym](#) znajdują się informacje na twój temat, sąd uwzględni je podczas rozpoznawania sprawy. Informacje z rejestru karnego mogą wpłynąć na decyzję, czy zostanie zastosowana kara bezwarunkowego czy warunkowego pozbawienia wolności. Dodatkowo informacje te mogą spowodować zaostrzenie kary, o ile sąd uzna, że uprzednio popełnione przez ciebie przestępstwa świadczą o tym, że nie przestrzegasz prawa.

Uprzednie skazanie w Finlandii może również doprowadzić do złagodzenia kary, o ile zarzuty postawione w bieżącej sprawie zostały rozpoznane łącznie z wcześniej postawionymi zarzutami. Sąd może również zmienić wymiar kary, uwzględniając karę pozbawienia wolności, której nie orzeczono w zawieszeniu, lub pracę na cele społeczne z innego państwa członkowskiego.

Co nastąpi na końcu rozprawy?

Wyrokowanie kończy etap postępowania głównego. Wyrok jest wydawany w tym samym dniu lub później w gabinecie sędziowskim. W wyroku możesz zostać uznany za winnego popełnienia wszystkich lub części czynów, wymienionych w akcie oskarżenia, albo też zarzuty zostają oddalone.

W razie stwierdzenia winy, sąd może orzec następujące kary.

Kara bezwarunkowego pozbawienia wolności

Kara pozbawienia wolności orzekana bezwarunkowo może obejmować okres od 14 dni aż po dożywotnie pozbawienia wolności. Jeżeli wymiar kary wynosi co najmniej dwa lata, kara jest zawsze orzekana bezwarunkowo.

Kara pozbawienia wolności w zawieszeniu

Wykonanie kary pozbawienia wolności na okres nieprzekraczający dwóch lat może zostać warunkowo zawieszona, o ile sąd uzna to za słuszne. Możesz wówczas zostać skazany na karę grzywny, jak również karę pozbawienia wolności w zawieszeniu, a jeśli okres warunkowego pozbawienia wolności przekracza rok – na pracę społeczną w wymiarze 20–90 godzin.

Zawieszenie wykonania kary następuje na okres próby od jednego roku do lat trzech. Jeżeli w trakcie tego okresu nie popełnisz nowych przestępstw, orzeczona wobec ciebie kara pozbawienia wolności nie zostanie wykonana. Jeżeli w okresie tym popełnisz nowe przestępstwo i zostaniesz w związku z tym skazany na bezwarunkowe pozbawienie wolności, sąd może postanowić również o wykonaniu kary orzeczonej w zawieszeniu.

Praca na cele społeczne

Kara bezwarunkowego pozbawienia wolności na okres nie dłuższy niż osiem miesięcy może zostać zamieniona na [pracę na cele społeczne](#). Na ogół warunkiem zamiany jest posiadanie miejsca stałego pobytu w Finlandii. Skierowanie do pracy na cele społeczne nie jest możliwe w przypadku uprzedniego orzeczenia kary bezwarunkowego pozbawienia wolności lub pracy na cele społeczne.

Kara dla sprawców nieletnich

Jeżeli przed ukończeniem osiemnastego roku życia popełniłeś czyn zabroniony, sąd może orzec [karę dla sprawców nieletnich](#). Jest to kara szczególna, przewidziana dla sprawców nieletnich. Jest ona bardziej dotkliwa niż grzywna, ale łagodniejsza niż bezwarunkowe pozbawienie wolności.

Kara grzywny

Sąd wymierza grzywnę za drobne przestępstwa. Grzywnę wymierza się w [stawkach](#). Najniższa liczba stawek to 1, zaś najwyższa 120. Jeżeli zostałeś skazany na grzywnę za kilka przestępstw łącznie, maksymalny wymiar grzywny może być większy.

Wysokość jednej stawki zależy od twoich dochodów w czasie rozprawy. Obecnie najniższa stawka wynosi 6 EUR.

Jeżeli nie uiszczysz grzywny zasądzonej przez sąd, grzywna zostaje zamieniona na karę pozbawienia wolności. Trzy niezapłacone stawki są zamieniane na jeden dzień pozbawienia wolności.

Jak jest rola pokrzywdzonego w trakcie rozprawy?

W Finlandii rola ofiary przestępstwa, czy też pokrzywdzonego, w trakcie rozprawy jest stosunkowo ważna. Pokrzywdzony może przyłączyć się do oskarżenia wniesionego przez prokuratora lub wnieść inne zarzuty. Pokrzywdzony ma również prawo wnieść zarzuty mimo odstąpienia od zarzutów przez prokuratora. Ponadto może domagać się odszkodowania od osoby podejrzewanej o przestępstwo.

Zazwyczaj w trakcie postępowania karnego pokrzywdzony zostanie zapytany, czy domaga się kary dla podejrzanego lub odszkodowania za szkodę poniesioną w wyniku przestępstwa. Pokrzywdzeni mogą również przedstawiać swoje żądania w trakcie rozprawy głównej.

Ciekawe strony

[Ustawa o jawności postępowania sądowego w sądach powszechnych \(w języku angielskim\) i w języku szwedzkim \(tłumaczenie nieoficjalne\)](#)

[Ustawa o postępowaniu karnym \(w języku angielskim\) i w języku szwedzkim \(tłumaczenie nieoficjalne\)](#)

[Kodeks karny \(w języku angielskim\) i w języku szwedzkim \(tłumaczenie nieoficjalne\)](#)

[Brozura Ministerstwa Sprawiedliwości o postępowaniu karnym w sądach rejonowych \(w języku szwedzkim\)](#)

[Informator Ministerstwa Sprawiedliwości dla ofiar przestępstw](#)

[Kodeks postępowania sądowego, i w języku szwedzkim \(tłumaczenie nieoficjalne\)](#)

[Centrum rejestracji orzeczeń sądowych](#)

■ Ostatnia aktualizacja: 12/09/2025

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.